

İnternetin Yasal Düzenlemesi

*Doç. Dr. Mustafa AKGÜL - Av. Hülya PEKŞİRİN
İnternet Kurulu Üyeleri*

Türkiye son dönemde internetle ilgili yeni düzenlemeleri tartıştı. İnternet kullanıcıları fevran içinde; "alın internetinizi başınıza çalın", "internetimi istiyorum" "interneti öldürmeyin" gibi kampanyaları gündeme getirdi. Bunun nedeni ise, TBMM Genel Kurulu'ndan geçen ve kamuoyunda "RTÜK Yasası" olarak bilinen bir yasa tasarısı idi. Bu yasa tasarısı Sayın Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER tarafından incelenerek, bir kez daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na geri gönderilmiş (veto edilmiş) ise de, hem yasa tasarısının aynı şekilde yasallaşma olasılığının halen olması, hem de ülkemizde internete yönelik olarak getirilmek istenen ilk düzenleme olması nedenleri ile üzerinde tartışmaların yapılmaya devam edilmesi gerekli ve faydalıdır.

Bu yasa tasarısı genel olarak değerlendirildiğinde, konusunun "yazılı ve görsel basın" olduğu görülmekte ise de; sanılan aksine iki maddesi ile internete yönelik köklü düzenlemeler getirilmektedir. Ancak bu düzenlemeler internette gereksinim duyulan düzenlemelerin çok azına hitap etmekte, hitap ettiklerini de içinden çıkılmaz hale getirmektedir. İnterneti bir medya olarak değerlendirerek yasal düzenleme yapmak önemli bir kategorik hatadır! İnternet; en basitinden kütüphanedir, bankadır, markettir, okuldur, iletişim ortamıdır. Kısaca internet hayatın bir çok boyutuyla kesişir. Basın ve medyanın uzantısı olmak bunlardan yalnızca bir tanesidir. İnterneti yalnızca matbaa, radyo, televizyon çizgisinde en son medya icadı olarak görmek, bu teknolojinin doğası hakkında önemli bir yanılgıya düşmektir.

Tasarıdaki bu düzenlemelerin özellikle kimi siyasetçilere yönelik olarak internet ortamında dolaşan ve yayılan haberler de gözetildiğinde yalan haber, hakaret, sövme vb fiillerin internet ortamında yayılmasının engellenmesine yönelik olarak yapıldığı izlenimi görülmekteyse de, bu düzenlemeler örgütlü küçük grupların önünü kesmekten çok, Türkiye İnternetinin önünü kesme sonucunu doğuracak niteliktedir.

Acıdır ki, Türkiye matbaa ve sanayi devrimini kaçırmış bir ülke olarak, en az onlar kadar önemli devrimsel bir gelişme olan internetin önemini kavrayamamış, internetin ülkenin dünyayla bütünleşmesi, rekabet yeteneğini geliştirilmesi gibi olanaklarını kullanma konusunda bir vizyon ve dış dokunur hiçbir proje üretmemiştir. İnternetin ülkenin gelişmesi için kullanılması konusunda yeterince kafa yormadan, internetin olumsuz yönlerine odaklanmıştır. İnternetin şu andaki olumsuz yönlerine tepki olarak, internetin gelişmesine ciddi anlamda darbe vuracak düzenlemeler yapılmıştır. Yangından mal kaçırır gibi ülkedeki bilgi birikimine başvurmadan getirilmeye çalışılmıştır. Bu düzenlemeler kamuoyu tarafından, internetin yasal düzenlemesinin yapıldığı yolunda algılanmaktadır. Ancak internetin tüm boyutlarının tek bir yasal düzenleme ile gerçekleştirilmesi mümkün değildir, yapılması da son derece yanıltıcıdır. İnternet kimsenin planlamadığı bir şekilde gelişmekte, yerleşmiş kurumları zorlamakta ve çözümü zor sorunlar üretmektedir. Matbaanın yaygın kullanımı veya sanayi devrimi daha az sancılı olmamıştır. İnternet fikri haklar, bireysel haklar, vergi, gümrük, kimlik tespiti, işlem kaydı gibi pek çok konuda çözümü kolay olmayan sorunlar ortaya çıkarmıştır; deyim yerindeyse bu konularda "Pandora'nın Kutusu" açılmıştır! Dünya bu sorunların üzerine dikkatli, temkinli ve katılımcı bir şekilde gitmekte; hiçbir ülke, acele ile alınmış kararlarla internetteki gelişmenin önünü kesmek istememektedir. Aksi takdirde bu engelleyici düzenlemelerin, ülkelerinde internetin gelişimine vereceği zararın hesabını veremeyeceklerini biliyorlar.

Ülkemizde ise var olan bilgi birikimine (Adalet Bakanlığı, Üniversiteler, İnternet Kurulu, Sivil Toplum Kuruluşları gibi) başvurmadan, hatta TBMM Bilgi ve Bilgi Teknolojileri Grubu'ndan dahi görüş alınmadan internetin bir bütün olarak, Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ile Basın Kanunu kapsamına alınması trajik komiktir.

Oysa bu konudaki düzenlemelerin aceleyle getirilmemesi, kamu kurumları, üniversiteler, İnternet Kurulu ve sivil toplum örgütlerinin görüşü alınarak yapılması katılımcılığın bir gereği olduğu gibi,

teknik açıdan daha doğru, daha anlamlı kararlar alınmasını, kanunlar yapılmasını da sağlayacaktır. Türkiye İnternetinin gelişmesi için yapılması yıllardır beklenen yasal düzenlemeler var; tüketici hakları, sayısal imza, noterlik, vb. gibi. Bütün bu düzenlemelerin, dünyadaki gelişmeleri takip eden, konuyu bilen kişilerin katılımı ile, özenle ve incelikle yapılması gerekmektedir. Nitekim Bilgi, Bilişim ve İletişim alanının sivil toplum örgütleri, ilgi ve uzmanlık alanlarındaki karar süreçlerinin parçası olma isteklerini kamuoyuna açıklamışlardır.

TBMM Genel Kurulu'ndan geçen yasa tasarısı (4676 Sayılı Kanun) ile, 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun ve 5680 Sayılı Basın Kanunu'na, internetle ilgili olarak iki düzenlemenin getirildiği görülmektedir. İlk düzenleme, 3984 Sayılı Kanunun 31. maddesine değişiklik getiren 14. maddede yer almaktadır ve maddede yer alan düzenleme şu şekildedir;

"Her türlü teknoloji ile ve her tür iletişim ortamında yapılacak yayın ve hizmetlerin usul ve esasları, Haberleşme Yüksek Kurulu'nun belirleyeceği strateji çerçevesinde Üst Kurulca tespit edilip Haberleşme Yüksek Kurulu'nun onayına sunulur. Bu yayın ve hizmetlerin mevzuata uygunluğu, Üst Kurulca denetlenir."

TBMM Genel Kurulu'nda tasarıda olduğu gibi, aynen kabul edilen bu düzenleme ile, "internet" ortamında yapılan/yapılacak olan "yayın ve hizmetler", Haberleşme Yüksek Kurulu'nun görev alanına ve RTÜK'ün denetimine sokulmuştur. Kanun yapma tekniği ve maddenin yer aldığı kanunun sistematigi açısından maddede geçen "yayın ve hizmetler" kavramının, sadece "radyo ve televizyon, yayın ve hizmetleri" şeklinde yorumlanmasını gerektirse de; "Her türlü teknoloji ile ve her tür iletişim ortamında yapılacak yayın ve hizmetler" ifadesinin geniş yorumlanması, web sayfalarının da "yayın ve hizmet" olarak değerlendirilmesi, tartışılması ihtimalini karşımıza çıkarmaktadır. Öte yandan artık internet ortamında verilen/verilecek "radyo ve televizyon yayın ve hizmetleri" ise artık RTÜK denetimine tartışmasız bir şekilde girmiş bulunmaktadır.

Sonuç olarak, ne şekilde yorumlanırsa yorumlansın internet üzerinden yapılan "yayın ve hizmetlerin" hangi usul ve esaslara tabi olacağı konusu, RTÜK tarafından tespit edilerek; Haberleşme Yüksek Kurulu'nun belirleyeceği stratejiye(!) tabi olmuş durumdadır. Maddenin yazılış şekline, internet üzerinden yapılan/yapılacak yayın ve hizmetlerin, 3984 Sayılı Kanununun genel hükümlerine tabi tutulmayıp, Üst Kurulca özel olarak tespit edilip (örneğin; bir yönetmelik ile) Haberleşme Yüksek Kurulu'nun onayına sunulmasıyla oluşturulacak daha özel düzenlemelere tabi olabileceğine işaret edildiği düşünülse de, düzenlemenin son cümlesi ile internet üzerinden yapılan yayın ve hizmetlerin, 3984 Sayılı Kanunun diğer hükümlerinin uygulama alanı içinde kaldığı şeklinde geniş yorumlar yapılmasına engel değildir. Bu durum karşısında ise yapılan yayın ve hizmetlerde, 3984 Sayılı Kanunun "yayın ilkelerini" geniş bir şekilde düzenleyen 4. maddesindeki ilkelere uygunluk aranacaktır. Fikir vermek açısından, bu ilkelerle ilgili olarak aşağıda örnekler verilmiştir;

- Toplum şiddete, teröre, etnik ayrımcılığa sevk eden veya halkı sınıf, ırk, dil, din, mezhep ve bölge farkı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik eden veya toplumda nefret duyguları oluşturan yayınlara imkân verilmemesi,
- İnsanların dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri nedenlerle hiçbir şekilde kınanmaması ve aşağılanmaması,
- Yayınların toplumun millî ve manevî değerlerine ve Türk aile yapısına aykırı olmaması,
- Özel hayatın gizliliğine saygılı olunması, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında kişilerin özel hayatının yayın konusu yapılmaması,
- Türk millî eğitiminin genel amaçlarının temel ilkelerinin ve millî kültürün geliştirilmesi,
- Halkı aldatacak, yanıltacak veya haksız rekabete yol açacak reklam yayınlarına yer verilmemesi,
- Yayınların müstehcen olmaması,
- Gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlakî gelişimini zedeleyecek türden programların, bunların seyredilebileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması... gibi.

İnternet ortamında yapılan "yayın ve hizmetlerde", yukarıda örnekleri verilen ilkelere aykırı yapılan yayınların uyarıya rağmen tekrarı durumunda ise;

- Yayının bir ila on iki kez arasında durdurulması,
- Bu sürede program yapımcısının ve varsa sunucusunun hiçbir ad altında başka bir program yapamaması,
- Yayını durdurulan program yerine Üst Kurul'ca hazırlatılacak eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlaki gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı ve çevre eğitimi konularında programlar yayınlanması,
- Bu aykırılıkların tekrarı halinde ise;
- Ulusal düzeyde yayın yapan kuruluşlara 250 milyar lira idari para cezası uygulanması,
- "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı yayın yapılmaması, Toplum şiddete, teröre, etnik ayrımcılığa sevk eden veya halkı sınıf, ırk, dil, din, mezhep ve bölge farkı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik eden veya toplumda nefret duyguları oluşturan yayınlara imkân verilmemesi, Yayıncılığın, gerek yayın organı, gerekse hisse sahipleri ve üçüncü derece dahil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve sıhri hısımları veya bir başka gerçek veya tüzel kişinin haksız çıkarları doğrultusunda kullanılmaması" şeklindeki ilkelere aykırı yayın yapılması halinde ise yayının 1 ay süreyle durdurulması, İhlalin tekrarı halinde ise yayının süresiz olarak durdurulması... (3984 Sayılı Kanunun, 4676 Sayılı Kanun ile değişik 33. maddesi)

gibi hükümlerin -ve tabi 3984 sayılı kanunun diğer hükümlerinin de- internet üzerinden yayın yapan ve hizmet verenlere(!) de uygulanabileceğini **geniş bir yorumla** söyleyebilmek mümkündür.

TBMM'den geçen 4676 Sayılı Kanunda internetle ilgili olarak yapılan diğer düzenleme ise, 5680 Sayılı Basın Kanunu'na bir maddenin eklenmesi ile ilgilidir. TBMM'den -verilen bir değişiklik önergesi ile- geçen 4676 Sayılı Kanunun 26. maddesi aynen şöyledir;

"5680 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Ek Madde 9- "Bu kanunun yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlarla ilgili hükümleri, bilişim teknolojileri ve internet ortamında sayfa açılması veya elektronik gazete, elektronik bülten vb. suretiyle yayınlanan her türlü yazı, resim, işaret, sesli veya sessiz görüntü ve benzerleri hakkında da uygulanır"

TBMM Genel Kurulu'nda verilen bu madde değişiklik önergesinin gerekçesi ise şudur;

"İnternet ve bilişim teknolojileri ile ilgili olarak bu Kanunun sadece yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlarla ilgili hükümlerini geçerli kılmak amaçlanmaktadır."

Bu madde ve gerekçesinde dikkati çeken ilk husus, Basın Kanunu'nun sadece "yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlarla" ilgili hükümlerinin, "bilişim teknolojileri ve internet" ile ilgili olarak uygulama alanı bulacağıdır.

Dikkati çeken diğer husus ise; Basın Kanunu'nda yer alan, "yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlarla ilgili hükümlerinin" maddede yer alan "vb. suretiyle", "ve benzerleri" kavramları nedeniyle, "internet ve bilişim teknolojileri" ile gerçekleştirilen tüm eylemler (maddede sayılmamakla birlikte; örneğin iletilere, cep telefonu mesajları da madde kapsamındadır) için uygulama alanı bulacağıdır.

Bu düzenleme karşısında Basın Kanunu'nun "yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlarla ilgili" hükümlerinin neler olduğunun irdelenmesi gerekmektedir. TBMM Genel Kurulundan geçen 4676 Sayılı Kanun ile yapılan değişiklikler öncesinde, Basın Kanunu'nda "yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlarla" ilgili herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak yeni kanun ile Basın Kanunu'nun iki maddesinde, "yalan haber, hakaret ve benzeri fiiller" kavramlarına yer verildiği görülmektedir; 4676 Sayılı Kanun ile değişik

Basın Kanunu madde 17 ve madde 19. Bu düzenlemelerden ise sadece Basın Kanunu'nun 17. maddesinde, "yalan haber, hakaret ve benzeri fiillerden doğacak maddi ve manevi zararlarla" ilgili düzenleme yapılmaktadır. Basın Kanunu 19. maddede yapılan değişiklikle, "yalan haber, hakaret" ifadelerine yer verilmiş olmakla birlikte, "maddi ve manevi zararlar" tanımlamasına yer verilmemiştir.

4676 Sayılı Kanun ile değişik Basın Kanunu'nun 17. maddesi ise, şu düzenlemeleri yapmaktadır; "Basın yolu ile işlenen yalan haber, hakaret, sövme ve **her türlü fiilden doğacak** maddi ve manevi zararlardan, 16 ncı maddeye göre sorumlu olanlarla birlikte Borçlar Kanununun genel hükümlerine göre mevkutelerde sahibi ve mevkute olmayanlarda naşiri; mevkute sahibi ile mevkute olmayanların naşirinin şirket olması halinde şirket ile birlikte anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, diğer şirket ve tüzel kişilerde en üst yönetici müştereken ve müteselsilen sorumludur. Tazminat talebinin haklı görülmesi halinde tazminat miktarı, **on milyar liradan az olmamak üzere** fiilin ağırlık derecesine göre belirlenir. On milyar liralık alt sınır her yıl Maliye Bakanlığınca ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu maddeye göre açılacak manevi tazminat davalarında hakim tensip kararı ile birlikte bilirkişiyi de tayin eder ve davayı en geç altı ay içinde karara bağlar. Zarar doğurucu fiilin işlenmesinden sonra mevkutenin devredilmesi, başka bir mevkute ile birleşmesi veya sahibi olan gerçek kişi ya da şirketin herhangi bir surette değişmesi halinde mevkuteyi devralan, birleşen ve her ne suretle olursa olsun mevkutenin sahibi gerçek kişiler ile anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı diğer şirket ve tüzel kişilerde en üst yönetici de, bu fiil nedeniyle hükmedilen tazminattan birinci fıkrada sayılanlarla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Basılmış eser sahiplerinin dernek, vakıf ve benzeri tüzel kişiler olması halinde tüzel kişilikle birlikte yönetim organlarında yer alanlar hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır. Bu maddeye göre açılan davalarda tazminata hükmedilmesi halinde, bankalarca uygulanan en yüksek işletme kredisi faizi üzerinden temerrüt faizine de hükmedilir."

Bilişim Teknolojileri ve İnternet ortamında gerçekleştirilen eylemlerle ilgili olarak bu maddenin - önergede yer alan gerekçesi de göz önünde tutularak- **dar ve amaca uygun yorumlanması** durumunda, bu maddede yer alan düzenlemelerden sadece "tazminat talebinin haklı görülmesi halinde tazminat miktarı on milyar liradan az olmamak üzere" şeklinde çizilen miktara ilişkin alt sınır ile "açılan davalarda tazminata hükmedilmesi halinde, bankalarca uygulanan en yüksek işletme kredisi faizi üzerinden temerrüt faizine de hükmedilir" şeklindeki faiz oranına ilişkin düzenlemenin uygulanmasının amaçlandığı söylenebilecektir. Ancak hem Basın Kanunu'nun değişik 17. maddesinin hem de değişik 19. maddesinin -önergeyi veren milletvekillerinin çeşitli açıklamalarına ve madde gerekçesine rağmen- amacı aşan şekilde geniş yorumlanması durumunda ise (ki bu olasıdır!); web sayfalarının ve iletilerin naşirlerinin (yayınlananlarının) de sorumlu olacağı, naşirlerinin şirket olması halinde ise; anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı ile diğer şirket ve tüzel kişilerde en üst yöneticilerin müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı kabul edilebilecek ve Basın Kanunu 16. maddede yer verilen "sorumlu müdür" tanımlaması ile "naşir" tanımlamasının kime/kimlere yöneltileceği sorularına, uygun yanıtlar bulma arayışına girilebilecektir. Yine bu çerçevede özellikle web sayfalarında Basın Kanunu 4. madde uyarınca, "künye" uygulamasının gerçekleştirilip gerçekleştirilmemesinin, Basın Kanunu 19. madde kapsamında (ki bu madde de maddi ve manevi tazminat zararları ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır!) "cevap ve düzeltme" hakkının kullanılıp kullanılmayacağını tartışmaları yapılabilecektir. Basın Kanunu'na ek getiren bu madde ile altının çizilmesi gereken diğer önemli bir nokta ise, "yalan haber, hakaret ve benzeri fiiller" kavramlarının her zaman yoruma açık olduğudur. Özellikle "yalan haber, hakaret" konusunda her zaman subjektif yorumlar söz konusu olacaktır. Olayın ve durumun özelliklerine göre bir kişi için "hakaret" teşkil eden husus, diğer bir kişi için "eleştiri/sert eleştiri" olarak kabul edilebilecek, yine duruma göre "yalan haber", "soyut/nisbi gerçek haber" olarak kabul edilebilecektir.

Ayrıca bu her iki düzenleme ile ilgili olarak kanun koyucu tarafından yapılan şu yanıtlığa da dikkat çekmek gerekmektedir; gerek 3984 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun, gerekse 5680 Sayılı Basın Kanunu, düzenlemelerini yaptıkları görsel ve yazılı

basının kendilerine özgü yapısı, işleyişi ve özelliklerinden kaynaklanan tanımlamalara ve düzenlemelere yer veren, bu alanlarda gerek hukuki ve gerekse cezai düzenlemeler yapan kanunlardır. Her iki kanunda yapılan değişiklik ve ek ile, "bilişim teknolojileri ve internet ortamında gerçekleşen eylemlerin" veya "her türlü teknoloji ile ve her tür iletişim ortamında yapılacak yayın ve hizmetlerin" bu kanunlar kapsamlarında değerlendirmesi, bu eylemlerin her iki kanununa da uygunluğunun aranması sonucunu doğurmaya yöneliktir. Bilişim teknolojileri ve internete ilişkin unsurlara yönelik olarak hiç bir tanımlamaya yer vermeden, internetin kendine özgü yapısından kaynaklanan özelliklere ilişkin tanımlamalar ve düzenlemeler yapmadan, sıradan bir düzenleme ile "her türlü teknoloji ile ve her tür iletişim ortamında yapılacak yayın ve hizmetlerin" veya "bilişim teknolojileri ve internet ortamında gerçekleşen eylemlerin", Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun ile Basın Kanunu'na eklenmesi, yeni bir çok sorunu ortaya çıkaracak nitelikte olup, kanun yapma tekniğine de hiç uymamaktadır.

Özellikle altını çizmek gerekir ki, Basın Kanunu'na eklenen Ek Madde 9 ile, internet ortamında kişilerin, kişilik haklarının hukuken koruma altına alınması hedeflenmek istenmişse, bunun için yeni bir yasal düzenleme yapılmasına gerek bulunmamaktadır. Yürürlükteki yasalarımızda yer alan genel hükümlerimiz bu sonucu sağlayacak nitelikte olup, sonuçlarda alınabilmektedir. Tabii eğer eylemi ve eylemi gerçekleştiren kişilerin kimliklerini tespit edebiliyorsanız! İnternetle ilgili varolan hukuki sorunlarda, öncelikle kişilerin kimliklerinin güvenli ve kesin bir şekilde nasıl tespit edilebileceği ile gönderilen mesajlardaki bütünlüğünün bozulup bozulmadığının nasıl kesin olarak ortaya konacağı gibi soruların yanıtlarını veren yasal düzenlemelere öncelik tanınmalıdır. Bir konunun yasal düzenlemesinin yapılması sırasında, konuyla ilgili olarak kime başvurulacağı ve kimlerin sorumlu tutulacağı tanımlamasının yapılmasına öncelik tanınması eşyanın tabiatı gereğidir. Oysa TBMM Genel Kurulu'ndan geçen ve internetle ilgili olarak yapılan bu düzenlemelerde, bu hususların tamamen gözardı edildiği, somut durumun özelliklerine ilişkin tanımlama ve düzenlemelerin yapılmadığı görülmektedir ki, bu durum hem yasa koyucunun amacının gerçekleşmemesi sonuçlarını doğurabilecek, hem de yasayı uygulayacak kişi ve kuruluşların işlerini zorlaştırıcı niteliktedir.

Görülmektedir ki, 3984 Sayılı Kanunun 31. maddesine değişiklik ve 5680 Sayılı Kanuna ek madde getiren 4676 Sayılı Kanunun 14. ve 26. maddesi ile yapılan düzenlemeler, kanun koyucunun amacını aşabilecek yorumlara müsait olup, söz konusu yasa maddelerini uygulayacak olan kişi ve kurumların yorumları ile göz önünde tutulmayan bir çok olumsuz sonucun doğmasına neden olabilecek niteliktedir. Sonuç olarak kanımızca; gerekli görülen düzenlemeler üzerinde ilgili kamu kurumları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve İnternet Kurulu olabilecek en uygun düzenleme üzerinde beraberce çalışarak, yasal düzenlemeleri oluşturmalıdır. İnterneti Türkiye ve Türkiye'nin insanları için en etkin şekilde ve sakıncalarını en aza indirerek kullanmak için gerekenler beraberce yapılmalıdır. Türkiye'nin ülke olarak, internetin nispeten marjinal olan problemleri yönlerine değil, büyük potansiyeli olan olumlu yönlerine odaklanması gerekir. İnterneti ülkenin rekabet gücünü artırma, dünya ile bütünleşme ve Avrupa Birliği'ne girme stratejisinin bir parçası haline getirilmelidir. Türkiye'nin İnterneti büyütme yollarını tartışması gerekir; Okullarımızı nasıl internete taşıyız, KOBİ'leri e-ticarete nasıl alıştırabiliriz, Rekabet gücümüzü artırmak için interneti nasıl kullanırız, Devleti nasıl etkin, verimli, hızlı ve vatandaşa saygılı hale koyabiliriz gibi soruları tartışması gerekir. İlgili tüm partilerin katılımı ile saydam ve sürekli çalışan mekanizmalar kurmalı; bu mekanizmalar aracılığı ile ulusal politikalar, master plan, gerekli eylem planları, teşvik ve düzenleme mekanizmalarını hemen oluşturmalıyız.